

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»

Північноукраїнський інститут імені Героїв Крут

МАУП

Кафедра Загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін

Затверджую
Директор Північноукраїнського
інституту імені Героїв Крут

Віталій І. Олійник
" 28 " 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
ЗСПД
Протокол № № 1 від 26.08.2025 р.
Завідувач кафедри

Павло ЯМПОЛЕЦЬ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

спеціальності:	053 Психологія <hr/> <i>(шифр і назва спеціальності)</i>
освітнього рівня:	Бакалавр <hr/> <i>(назва освітнього рівня)</i>
освітньої програми:	«Психологія» <hr/> <i>(назва освітньої програми)</i>
спеціалізації: <i>(за наявності)</i>	- <hr/> <i>(назва спеціалізації)</i>

Розробник (-и) силябусу навчальної дисципліни:

Ямпольць П. В., кандидат історичних наук, доцент кафедри
Загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін

Викладач:

Ямпольць П. В., кандидат історичних наук, доцент кафедри
Загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
Загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін

Протокол №1 від 26.08.2025 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Історія та культура України
Шифр та назва спеціальності	053 Психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредити/120 год. Лекції: 20 год. Практичні заняття: 32 год. Самостійна робота: 68 год.
Термін вивчення дисципліни	I семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://chern.maup.com.ua/silabusi-obov-jazkovih-navchalnih-disciplin-psiologija-pershij-bakalavrskij-riven/

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація. Комунікація.

П.І.Б. викладача	Ямпонець Павло Віталійович
Науковий ступінь	Кандидат історичних наук
Вчене звання	-
Посада	Доцент кафедри загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	Історія психології, Соціальна психологія та соціологія
Напрями наукових досліджень	Історія, психологія, суспільні науки
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID 0000-0002-6962-5493 Профіль Google Академія: https://scholar.google.com/citations?user=_OA4XOUAAAAJ&hl=ru
Контактна інформація викладача:	
Е-mail:	yampolets.pavlo@gmail.com
Контактний тел.	+380989303339
Портфоліо викладача на сайті кафедри	https://chern.maup.com.ua/wp-content/uploads/2025/10/2025_jampolec-p.v.-portfolio-maup.pdf

Анотація курсу. Дисципліна "Історія та культура України" спрямована на формування цілісного уявлення про історичному розвитку українського народу, ключових етапах становлення держави, а також про багатство культурної спадщини України. У процесі вивчення курсу студенти знайомляться з подіями, постатями і явищами, які визначали національну ідентичність, формували ціннісні орієнтації суспільства і впливали на сучасні соціокультурні процеси. Особлива увага приділяється розвитку української мови, мистецтва, традицій, духовності та їх значення в світовому контексті.

Предметом вивчення навчальної дисципліни "Історія та культура України" є вивчення історичного розвитку, культурної спадщини та національної ідентичності України, включаючи ключові історичні події, діячів і явища, а також розвиток мови, мистецтва, традицій і духовності, їх ролі і значення як в національному, так і в глобальному контекстах.

Метою вивчення дисципліни "Історія та культура України" є оволодіння знаннями про суспільно-політичні процеси минулого й сьогодення, їх об'єктивної детермінації, взаємозв'язках і взаємозалежності.

Завдання курсу - оволодіти знаннями про соціально-політичних процесах минулого та теперішнього, зрозуміти їх причини і наслідки, проаналізувати взаємозв'язки і взаємозалежність соціальних і політичних явищ та розвинути здатність застосовувати це розуміння при оцінці сучасних соціально-політичних ситуацій.

Пререквізити: базові загальноосвітні знання соціально-гуманітарного циклу. Курс "Історія та культура України" безпосередньо пов'язаний з дисциплінами: "Філософія", "Історія психології".

Програмні компетентності і результати навчання:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Спеціальні (Фахові) компетентності (СК)	СК12. Здатність до розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот.
Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання	ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Зміст навчальної дисципліни:

№	Назва теми	Кількість годин			Методи навчання/методи оцінки
		Лекцій	Семінарів	Індивідуальної роботи	
Змістовний модуль 1. Основні етапи історичного розвитку України					<p>Методи навчання: вербальні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; трансляційний метод; аналітичний; синтетичний; практичний (робота з сюжетами судових справ); дослідницький; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проектно-дослідницький).</p> <p>Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінка участі в дискусіях, інші інтерактивні методи навчання); письмовий контроль (контрольна, самостійна робота); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю і самооцінки.</p>
Тема 1.	Стародавня історія України. Населення Пониззя Дністра і Дунаю в давнину, в епоху первісного суспільства. Київська Русь (кінець 9 –го - початок 13 ст.). Галицько-Волинське князівство. Українські землі під владою Литви і Польщі (14 – перша половина 17 століття).				
Тема 2.	Галицько-Волинське князівство. Українські землі під владою Литви і Польщі (14 – перша половина 17 століття).				
Тема 3.	Включення Придунайського регіону до складу Київської Русі. Боротьба князівств за придунайські території. Українське козацтво. Українська національна революція середини 17 століття. Український гетьманат, Правобережна Україна і Запорізька січ наприкінці 17-18 ст.				
Тема 4.	Україна на початку 20 століття. Національно-демократична революція 1917-1920 років. Україна в 1920-1930-ті роки.				
Тема 5.	Україна у Другій світовій війні (1939-1945) і післявоєнний період (1945-1954). Придунайський регіон під час Другої світової війни. Україна у 1954-1991 рр. Віхи історичного розвитку, 1991-2021 роки. Історія розвитку				

	відносин Україна-ЄС.			
Змістовий модуль 2. Історія української культури				
Тема 6.	Витоки та передумови формування української культури. Культура Київської Русі. Українська культура в другій половині 14 століття – першій половині 17 століття.			
Тема 7.	Українське бароко (середина 17- кінець 18 століть). Національне відродження в Україні (кінець 18-19 ст.)			
Тема 8.	Розвиток української культури у другій половині 19 століття – початку 20 століття. Українська культура в 20 – початку 21 століття.			
Тема 9.	Українська культура 20 – початку 21 століть.			
Тема 10.	Духовна культура як засіб самореалізації людини (на прикладі України)			
Модульна контрольна робота				
Всього:		0	2	8
Форма контролю: іспит				

Завдання для самостійної роботи критерії їх оцінки

Самостійна робота включає в себе написання доповідей по заданій темі, рефератів, складання тематичних таблиць, діаграм, роботу з визначеннями, опрацювання нормативних документів з безпеки життєдіяльності, написання аналітичних звітів, проходження тестів, обробку окремих питань за темами семінарів.

Виконання індивідуальних самостійних завдань передбачає можливість вивчення дисципліни на освітніх платформах, у форматі онлайн-курсів, що дозволяє удосконалювати свої навички, підвищувати рівень знань і підвищувати мотивацію до саморозвитку. Студенту пропонується самостійно вибрати тему онлайн-курсу з переліку запропонованих. Зареєструйтеся на безкоштовній онлайн-платформі за посиланням <https://terminovo.te.ua/news/25864/>, пройдіть модуль курсу за вашим вибором. Після успішного проходження курсу необхідно завантажити сертифікат про успішне проходження курсу. Після отримання сертифіката абітурієнт має можливість отримати додаткові 15 балів до своєї оцінки з навчальної дисципліни.

Список курсів:

- Історія: народження української нації.
- 1917 рік – рік, який змінив все.
- Історія Західної України.
- Новітня історія України: від початку Другої світової війни до наших днів.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, інтерактивна дошка, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементам

презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти

	Поточна оцінка знань										Модульн і тести	Іспит	Загал ьна кільк ість балів
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10			
Теми											20	40	100
Робота на семінарському занятті	4		4		4		4		4				
Самостійна робота										22			

Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Історія та культура України» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни:

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);

- оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;

- оцінка «добре» (С) виставляється за виконання 70% всіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (Е) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FХ) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.

Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«А» - 18-20 балів;

«В» - 16-17 балів;

«С» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«Е» - 10-11 балів;

«FХ» - менше 10 балів.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі іспиту. До іспиту допускається студент, який виконав усі необхідні навчальні завдання, визначені у навчальній програмі.

Підсумкова (семестрове) оцінка за дисципліну, що оцінюється за допомогою іспиту, складається з двох складових: результатів поточного оцінювання та оцінки за іспит.

Максимальна кількість балів за поточне оцінювання становить 60, а за іспит – 40.

Мінімальна кількість балів, необхідна для складання іспиту, становить 25.

Оцінка за поточну оцінку формується як сума балів, отриманих студентом під час семінарських/практичних занять, та будь-яких заохочувальних (бонусних) балів, якщо такі є.

Після оцінювання відповідей студента на іспиті викладач додає бали за іспит до балів, отриманих за поточну оцінку, щоб визначити підсумкову оцінку за курс.

Шкала оцінювання екзаменаційних завдань

Шкала	Загальна кількість балів	Критерії
Відмінно	30–40	Завдання виконано якісно; студент отримав максимальну оцінку за теоретичні знання.
Добре	20–29	Завдання виконано якісно, з достатньо високою часткою правильних відповідей.
Задовільно	10–19	Завдання виконано з середньою кількістю правильних відповідей; студент продемонстрував теоретичні знання з істотними помилками.
незадовільно з можливістю повторного складання	0–9	Завдання не виконано; студент продемонстрував теоретичні знання з істотними помилками.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота за кожною темою, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 1 бала за допомогою стандартизованих і узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
1	1	0,75	0,5	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання студента протягом семестру використовується 100-бальна національна та ECTS шкала оцінювання.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Історія та культура України» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Історія та культура України» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Рекомендовані джерела інформації.

Основна

1. Букач В. М. Історія української культури. Навчальний посібник: методичні рекомендації для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Одеса: ПНПУ, 2021. 120 с.
2. Гриценко О. А. Декомунізація в Україні як державна політика, і як соціокультурний феномен / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. В. Ф. Кураса НАН України; Інститут культурології НАН України. К., 2019. 320 с.
3. Історія та культура України: методичні рекомендації для студентів

заочної форми навчання всіх спеціальностей / укладачі О. О. Петутин, Л. П. Савченко. Харків: НТУ "ХП", 2019. 30 с.

4. Історія української культури: навчально-методичний посібник для підготовки до практичних занять та самостійної роботи студентів спеціальності 034 "Культурологія" бакалаврату / укладачі Ст. А. Дмитренко, в. І. Дмитренко. Полтава: ПНПУ ім. В. Р. Короленка, 2019.

5. Павлова А. К. Історія української літератури: курс лекцій / А. К. Павлова, О. П. Калита; Університет Державної фіскальної служби України. Ірпінь: УДФСУ, 2020. 412 с.

6. Бойко О. Д. Історія України: навчальний посібник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів. 5-е изд., дод. К.: Академвидав, 2014. 720 с.

7. Історія України: навчальний посібник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / під ред. М. І. Бушиной, О. В. Гуржиа. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.

Додаткова

1. Бондаренко В. Р. Історія України. Львів, 2017. 153 с.

2. Новікова Ю. Н. Історія української культури. Українознавство. Українська етнокультура: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Донецьк, 2012. 149 с.

3. Лебеденко О. М., Тичина А. К. Український Придунайський регіон: минуле і сьогодення: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Одеса: Астропринт, 2002. 208 с.

4. Андрєєв В. М. Давні часи в історії України у контексті "теорії епох" Ст. Петрова. Наукові праці. Історія. 2012. Т. 207. № 195.

5. Веселовська Р. В. Український театральний авангард. К.: Фенікс, 2010. 368 с.

6. Дворнік Ф. Слов'яни в європейській історії та цивілізації. К.: Дух і літера, 2000. 528 с.

7. Демиденко О. Інтелектуальна міграція українців на рубежі 20 і 21 століть: масштаб і основні характеристики явища. Історико-політичні проблеми сучасного світу. 2019. № 39. С. 174 - 181.

8. Довгань Ю. К. Дипломатичні відносини представників УНР та ЗУНР з державами-переможцями на завершальному етапі національно-визвольної боротьби (серпень 1919 - листопад 1920): історіографія проблеми. Гілея: Науковий вісник. 2014. № 90. С. 122-127.

9. Іванова Л. Р. Україна між Сходом і Заходом – до проблеми формування національної ідеї в українській суспільно-політичній думці в контексті розвитку Східної Європи (перша половина 19 століття). Київ: НПУ ім. М. Драгоманова, 2007. 136 с.

10. Колесник О. В. Друкарські установи культурного життя Херсонської губернії в другій половині 19 століття. Молодий вчений. 2015. № 8 (1). С. 37-40.

11. Красницька Р. М. Геноцид української культури у другій половині 19 століття. Гілея: науковий вісник. 2015. № 96. С. 30-33.

12. Курганова О. Поезія бароко на сторінках українських старопечатників як об'єкт науково-бібліографічного обліку. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. і. Вернадського. 2016. № 44. С. 316-328.

13. Кучеров Р. Р., Коцюк Ст. Д. Форуми освіти Правобережної України як рушійна сила їх культурно-просвітницької діяльності (1917-1922). Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Історичні науки. 2013. № 6. С. 331-339.

14. Литвин Ст. Інституційно-процедурні і політико-поведінкові варіанти розвитку і реформування напівпрезидентської системи правління в Україні. Вчені записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. В. Ф. Кураса НАН України. 2018. № 2 (94). С. 201 - 221.

15. Лісова К. С. Втілення ідеї парламентаризму в роки Української революції (1917-1921). Вісник Київського юридичного університету. 2015. № 2. С. 20-25.

16. Донбас в этнополитическом вимірі. Київ. Інститут економіки і політології ім. В. Ф. Кураса НАН України. 2014. 584 с.

17. Пак Н.Т., Костишин Е. І. Фінансова система України в період козацької держави (1648-1657).

18. Економічний вісник університету. 2016. № 28 (1). С. 133-140.

19. Пальм Н.Д., Гетало Тобто Історія української культури: навчальний посібник. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2013. 296 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://poetry.uazone.net> / бібліотека української поезії
2. <https://elib.nlu.org.ua> / – бібліотека "Культура України"
3. <http://mari.kiev.ua> / – Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України
4. <http://www.gulag-museum.org.ua> / – віртуальний музей Гулагу (Сша)
5. <http://holocaust.kiev.ua> / – Український центр вивчення голокосту
6. <http://zsu.zp.ua/euk> / – енциклопедія українського козацтва